

Notă
privind stadiul pregătirii perioadei de programare 2021-2027
ianuarie 2022

Perioada de programare 2021-2027

Alocare 2021-2027

România beneficiază de o alocare totală de 32,44 mld. euro în cadrul politicii de coeziune, defalcată pe fonduri astfel:

- 28,847 mld. euro - fondurile tradiționale FEDR, FC și FSE+ (management partajat);
- 0,367 mld. euro FEDR pentru Obiectivul Cooperare Teritorială Europeană / Interreg;
- 2,13 mld. euro pentru Fondul pentru o Tranziție Justă;
- 1,090 mld. euro transfer FC către Mecanismul pentru interconectarea Europei (CEF).

În ceea ce privește alocarea pe categorii de regiuni, aplicabilă doar FEDR și FSE+, aceasta este:

- 25,184 mld. euro pentru regiuni mai puțin dezvoltate și
- 0,125 mld. euro pentru regiunea mai dezvoltată- Regiunea București-Ilfov.

Programele Operaționale și Acordul de Parteneriat 2021-2027

În perioada octombrie - noiembrie 2021, a fost publicată a doua versiune a programelor naționale (cu excepția PO Tranziție Justă și PO Dezvoltare Durabilă), a programelor regionale și a Acordului de Parteneriat.

Nr Crt.	Programul Operațional/ Acord de Parteneriat	Data punerii în consultare publică	Data încheierii consultării publice	Data transmiterii către COM
1	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)	09 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	16 decembrie 2021
2	Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)	15 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	16 decembrie 2021
3	Programul Operațional Sănătate (POS)	11 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	16 decembrie 2021
4	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)	05 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	16 decembrie 2021
5	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	29 octombrie 2021	26 noiembrie 2021	17 decembrie 2021
6	Programul Operațional Transport (POT)	17 octombrie 2021	29 noiembrie 2021	12 ianuarie 2022 ¹
7	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)	07 ianuarie 2022	21 ianuarie 2022	28 ianuarie 2022
8	Programul Operațional Regional Sud Muntenia	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	02 noiembrie 2021
9	Programul Operațional Regional Centru	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
10	Programul Operațional Regional București-Ilfov	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
11	Programul Operațional Regional Vest	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
12	Programul Operațional Regional Nord-Vest	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
13	Programul Operațional Regional Sud-Vest Oltenia	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
14	Programul Operațional Regional Nord-Est	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	10 decembrie 2021
15	Programul Operațional Regional Sud-Est	16 noiembrie 2021	26 noiembrie 2021	14 decembrie 2021

¹ Termen amanat de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii

16	Acordul de Parteneriat	14 decembrie 2021	7 ianuarie 2022	14 ianuarie 2022
----	------------------------	-------------------	-----------------	------------------

Etape viitoare:

1. **Transmitere la CE** până la sfârșitul lunii ianuarie a PO Transport, PO Dezvoltare Durabilă
2. **Analiza** observațiilor formulate de CE, actualizarea PO și AP.

Stadiu la 18 ianuarie 2022

- A doua versiune a Acordului de Parteneriat rezultată ca urmare a consultării publice a fost transmisă la Comisia Europeană în data de 14 ianuarie 2022.
- Comisia Europeană a propus un calendar de negociere a documentelor programatice 2021-2027, care vizează discuții punctuale pe tematici orizontale începând cu săptămâna 24 -28 ianuarie a.c., urmată de discuții aplicate la nivel de program, după primirea observațiilor COM (data prevăzută pentru primirea observațiilor de la COM este jumătatea lunii februarie a.c.)

Stadiu la 25 ianuarie 2022

- PDD - Pe data de 21 ianuarie a.c. s-a încheiat procesul de consultare publică. În perioada 25-28 ianuarie a.c. vor fi analizate observațiile și propunerile primite, urmând ca, după caz, să fie preluate în cadrul programului. Totodată se vor elabora răspunsurile către parteneri, iar varianta PDD rezultată ca urmare a dezbaterii publice se va transmite către CE și se va publica pe site-ul MIPE.
- POT- În cadrul reuniunii Sub-Comitetului de Monitorizare POIM Transport din data de 25 ianuarie a.c., Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a anunțat finalizarea versiunii revizuite a POT, ca urmare a consultării publice, până pe 31 ianuarie a.c., urmând ca ulterior să fie transmisă la CE și publicată pe site.

Fondul pentru Tranziție Justă

Planurile Teritoriale de Tranziție Justă:

- au fost actualizate secțiunile care vizează justificarea impactului socio-economic la nivelul fiecărui județ. Acestea sunt secțiunile care au făcut obiectul celor mai substanțiale observații ale CE
- secțiunile actualizate au fost transmise CE în 22 decembrie 2021 împreună cu o analiză detaliată a locurilor de muncă expuse negativ riscului de dispariție sau de transformare la nivelul fiecărui județ
- pe baza feedback-ului intermediar așteptat de la CE până pe 15 ianuarie, până la sfârșitul lunii ianuarie, MIPE va finaliza procesul de actualizare a tuturor secțiunilor din PTTJ
- PPTJ-urile actualizate integral vor fi puse în consultare publică timp de două săptămâni în februarie 2022
- În paralel cu procesul de consultare publică, va fi actualizat Programul Operațional Tranziție Justă

În vederea finalizării procesului de programare, sunt necesare următoarele demersuri:

1. **Elaborarea unui program distinct pentru Tranziția Justă prin preluarea unor structuri existente pentru menținerea expertizei dobândite și pentru crearea premiselor unei desemnări facile**
2. **Aprobarea de către Guvern a metodologiei de stabilire a alocării pe fiecare județ prin memorandum (sunt avute în vedere două scenarii: a. alocare egală sau b. alocări diferențiate în funcție de amploarea impactului socio-economic estimat. De asemenea, este analizată opțiunea plafonării alocării care ar putea fi direcționată pentru finanțarea Întreprinderilor Mari).**

Stadiu la 18 ianuarie 2022

- Au fost întreprinse demersuri pentru asigurarea asistenței tehnice pe termen scurt: Sprijin Banca Europeană de Investiții pentru pregătirea unei prime versiuni de ghid al solicitantului și de schemă de ajutor de stat pentru finanțarea IMM-urilor în județele beneficiare FTJ (pentru anumite domenii de intervenție)
- S-a stabilit organizarea, în perioada 20-21 ianuarie a.c., a unei reuniuni tehnice MIPE- Comisia Europeană la Bruxelles în vederea analizei secțiunilor actualizate ale celor 6 PTTJ și a definitivării acestora.

Stadiu la 25 ianuarie 2022

- Procesul de actualizare a celor 6 planuri teritoriale este în desfășurare în vederea integrării observațiilor și comentariilor Comisiei din cadrul reuniunii tehnice de lucru MIPE - DG REGIO desfășurate la Bruxelles în 20 și 21 ianuarie.
- Principalele concluzii ale reuniunii tehnice din 20-21 ianuarie a.c.:
 - ✓ Includerea în planuri a unor ținte intermediare de reducere a emisiilor ETS și a consumului de energie în industrie, nu doar a țăintelor finale 2030 din PNIESC - această solicitare poate fi soluționată doar cu **sprijinul tehnic al Ministerului Energiei**;
 - ✓ Completarea analizei privind necesarul estimat de recalificare a forței de muncă afectate de procesele de restructurare asumate prin calendarul decarbonării sectorului energetic sau a restructurărilor potențiale în activitățile industriale cu o intensitate energetică ridicată și care se vor transforma pentru integrarea într-o economie cu emisii reduse;
 - ✓ În ceea ce privește procesul de macro-programare a FTJ, RO a optat pentru un program distinct, COM a recomandat elaborarea a 6 priorități cu alocare distinctă pe fiecare teritoriu, alocare stabilită în funcție de impactul tranziției, nu pe principiul egalității.

Transferuri

Context și stadiu:

România a ținut cont în realizarea alocărilor financiare de toate prevederile privind **concentrarea tematică stabilită în regulamente și de o abordare individuală a nevoilor specifice de dezvoltare** identificate. În acest context, România a decis să folosească oportunitatea de transfer oferită de reglementările europene, pe 2 piloni:

- ✓ **Transfer de 20% din pachetul FSE+ către FEDR**, pentru a acoperi nevoile din sectoarele educație, ocuparea forței de muncă, sănătate și incluziune socială. Acest transfer este necesar pentru a asigura complementaritatea între serviciile sociale și infrastructura necesară în aceste domenii.
- ✓ **Transferul de aproximativ 9% de la regiunile mai puțin dezvoltate la regiunea mai dezvoltată**, ținând cont de nevoile mari de investiții la nivelul Regiunii București-Ilfov, declanșate de dinamica economiei, mobilitatea socială și disparitățile interne din cadrul acestei regiuni

România a solicitat CE aceste transferuri, furnizând justificări tehnice extinse.

Comisia Europeană a informat autoritățile române că nu poate, în acest stadiu, să exprime o opinie pozitivă cu privire la transferurile propuse. Procentul avansat de acestia este de 10%.

Vor fi transmise justificări suplimentare care să susțină transferurile propuse, pana la sfârșitul lunii ianuarie a.c.

Etape curente:

1. Analiza argumentelor furnizate de CE, fundamentarea suplimentară a justificărilor

IMPORTANT: În cazul în care CE nu aprobă transferul de 20% de la FSE+ către FEDR, va fi necesară ajustarea alocării FEDR prevăzută în toate PO, ceea ce determina scaderea anvelopei financiare FEDR.

Stadiu la 18 ianuarie 2022

- Au fost transmise la Comisia Europeană justificări suplimentare pentru susținerea transferului de aproximativ 9% de la regiunile mai puțin dezvoltate la regiunea mai dezvoltată, ca document justificativ la a doua versiune a Acordului de Parteneriat.

Stadiu la 25 ianuarie 2022

- Este în curs de analiză și definitivare justificarea suplimentară a transferului între fonduri, precum și propunerea de compromis pentru un nou procent.

Rata de cofinanțare

Context și stadiu:

Regulamentul privind dispozițiile comune prevede ca Statul Membru trebuie să asigure o co-finanțare de 15% în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate și 60% în cazul regiunilor mai dezvoltate.

În cazul unor priorități de investiții, rata de cofinanțare propusă depășește procentele stipulate în regulament pentru a putea adresa nevoile de dezvoltare identificate la nivel național.

Etape viitoare:

1. Disponerea măsurilor necesare în vederea asigurării prin bugetul Ministerului Finanțelor a resurselor financiare necesare asigurării nivelului de co-finanțare națională minim și diferențiat, după caz.

ITI - Investiții Teritoriale Integrate

Context și stadiu:

În prima versiune a PO și AP au fost incluse două ITI-uri (Delta Dunării și Valea Jiului). Prin Legea 176/2020 au fost propuse 5 noi ITI-uri, MIPE a inițiat demersuri pentru analiza SWOT a teritoriilor propuse, a demarat dialogul informal cu CE. CE a opinat că ITI-urile sunt un instrument util însă este nevoie de pregătire din timp și capacitate administrativă pentru implementarea lor cu succes. Din analiza DG REGIO propunerile nu sunt suficient de mature din acest motiv poate susține o listă de maxim 4 ITI-uri, cele mai avansate din perspectiva pregătirii și a capacității administrative.

Prin legea revizuită de aprobare a promovării ITI în RO, la nivel politic au fost agreeate 9 ITI pentru care se solicită finanțare europeană, acest instrument fiind foarte apreciat în RO.

Etape viitoare:

1. Este necesară o decizie la nivel național privind abordarea ITI-urilor nou propuse, MIPE va propune în Memorandum în acest sens
2. Reflectarea corespunzătoare în documentele programatice a ITI-urilor aprobate de RO

Stadiu la 25 ianuarie 2022

- MIPE a realizat și a transmis o primă variantă de simulare a alocărilor dedicate ITI din PO naționale (POEO, POIDS și POS), precum și o propunere de structură de guvernare pentru cele 3 ITI mai avansate dintre ITI-urile reglementate prin Legea 176/2020 (Țara Făgărașului, Moții-Țara de Piatră și Țara de Sus)

CONDITIILE FAVORIZANTE

Există 20 de condiții favorizante (4 orizontale și 16 tematice). Dintre acestea 2 condiții orizontale sunt îndeplinite (achiziții publice și ajutor de stat) și doar 2 condiții tematice sunt îndeplinite (management al riscului de dezastre și conservarea naturii - Natura 2000)

Respectarea îndeplinirii condițiilor favorizante va fi monitorizată de Comisia Europeană pe întreaga perioadă de programare, în acest scop MIPE a instituit **Comitetul de monitorizare a îndeplinirii condițiilor favorizante** prin decizia PM, prin urmare, este necesară renominalizarea de către fiecare minister a secretarilor de stat responsabili și convocarea comitetului.

Aspecte critice:

- îndeplinirea condiției favorizante **Promovarea eficace a utilizării energiei regenerabile în toate sectoarele și în întreaga UE** înregistrează întârzieri, responsabilitatea revine Ministerului Energiei și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA)
- elaborarea **planului de investiții** necesar în sectorul apei și cel al apelor uzate, aflat în responsabilitatea MMAP

cadrul de politică strategic pentru sănătate necesită eforturi susținute din partea Ministerului Sănătății care să conducă la îndeplinirea acesteia, prin elaborarea și aprobarea **strategiei în domeniu. COM a semnalat ca exista riscul neaprobării PO Sănătate fără existența strategiei care să fundamenteze intervențiile propuse spre finanțare**

- urgentarea adoptării **Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă**

Neîndeplinirea condițiilor favorizante determina nerambursarea cheltuielilor aferente intervențiilor propuse în PO 2021 - 2027.

Stadiu la 18 ianuarie 2022

- În data de 14 ianuarie a.c. a avut loc o reuniune comună a autorităților române² cu Comisia Europeană (DG Employment) cu scopul de a analiza stadiul proiectelor POCA prin care se realizează documentele strategice care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante aferente Obiectivului de Politică 4.
- A fost actualizat Memorandumul cu tema *Stadiul măsurilor necesare îndeplinirii condițiilor favorizante 2021-2027*, în vederea prezentării la nivel de Guvern.

Stadiu la 25 ianuarie 2022

- În data de 19 ianuarie 2022 a avut loc o reuniune cu reprezentanții MMAP, ANAR, MMDLPA și JASPERS având ca scop dezbaterile unor aspecte cu privire la accelerarea acțiunilor necesare privind îndeplinirea condiției favorizante în *sectorul apei și cel al apelor uzate*. MMAP va transmite până la data de 28 ianuarie a.c. către MIPE și Jaspers un prim draft al Planului Național de Investiții în acest sector, pe baza livrabililor deja furnizate de către experții Băncii Mondiale și ai BERD, precum și pe baza Planului accelerat de conformare pentru localitățile cuprinse în aglomerările mai mari de 2000 l.e. În data de 2 februarie a.c. va fi organizată o nouă reuniune tehnică cu reprezentanții MMAP/MIPE/Jaspers/ANAR pentru a discuta acest prim draft de plan.
- A fost stabilită o reuniune comună MIPE - MCID - CE în data de 27 ianuarie a.c. pentru a analiza îndeplinirea condiției favorizante vizând *Buna guvernare a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă*.

STADIUL DESEMNĂRII SISTEMELOR DE MANAGEMENT ȘI CONTROL 2021-2027

Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a dispozițiilor comune pentru perioada de programare 2021-2027 **prevede obligația statului membru de a asigura sistemele de management și control (SMC)** aferente programelor operaționale, precum și funcționarea acestora în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

La nivel național, prin HG nr. 936/2020 a fost stabilit cadrul instituțional pentru programele 2021-2027, cuprinzând entitățile cu rol de autoritate de management (AM), organism contabil și autoritate de audit.

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost desemnat ca titular de program și autoritate de management (AM) pentru:

- ✓ Programul operațional dezvoltare durabilă

² MIPE, Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Educației

- ✓ Programul operațional educație și ocupare
- ✓ Programul operațional creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare
- ✓ Programul operațional sănătate
- ✓ Programul operațional tranziție justă
- ✓ Programul operațional incluziune și demnitate socială
- ✓ Programul operațional asistență tehnică

Noutatea este reprezentată de nominalizarea Agențiilor pentru Dezvoltare Regională (ADR) ca și autoritate de management pentru Programele Operaționale Regionale 2021-2027 și a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii pentru Programul Operațional Transport.

Configurarea sistemelor de management și control

Parcursul etapelor necesare pentru definitivarea sistemului de management și control, în cazul PO în care MIPE este titular de program, este în mod direct dependentă de momentul adoptării deciziei privind componența sistemului, respectiv stabilirea entității cu rol de AM, precum și, după caz, identificarea și nominalizarea de organisme intermediare (OI) la nivelul Programului.

Pentru cinci programe operaționale (PODD, POEO, POIDS, POCIDIF, POAT), plasate sub responsabilitatea MIPE, care continuă să finanțeze intervenții similare cu cele aferente perioadei de programare 2014-2020, prin Nota nr. 46/DV/06.12.2021, au fost aprobate structurile cu rol de AM din cadrul MIPE în perioada de programare 2021-2027, astfel:

- ✓ DGPEIM pentru Programul operațional dezvoltare durabilă;
- ✓ DGATPE pentru Programul operațional asistență tehnică;
- ✓ DGPEC pentru Programul operațional creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare;
- ✓ DGPECU pentru Programul operațional educație și ocupare și Programul operațional incluziune și demnitate socială.

Abordarea avută în vedere a fost de a valorifica structurile și mecanismele deja existente și de a asigura continuitatea sistemelor actuale de management și control.

Pentru cele două programe noi, respectiv Programul Operațional Sănătate, care înglobează o finanțare multi-fond (FEDR și FSE+) și Programul Operațional Tranziție Justă, sunt propuse diverse opțiuni de gestionare, cu luarea în considerare a avantajelor și dezavantajelor:

- ✓ Cea mai bună opțiune în ceea ce privește POS și POTJ ar fi câte o autoritate de management, structuri nou înființate în cadrul MIPE, prin preluarea structurilor cu personal din cadrul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, respectiv AM POR, (cu experiență în managementul operațiunilor de tip infrastructură) și AM POCA, cele două autorități de management continuând să își îndeplinească funcțiile aferente perioadelor de programare 2007-2013/ 2014-2020.

În ceea ce privește POS, propunerea pentru calitatea de organism intermediar are în vedere Organismul Intermediar Regional București-Ilfov, având în vedere experiența dobândită în cadrul intervențiilor FSE pentru tipul de intervenții care vor fi finanțate prin noul program.

- ✓ **Avantajele acestei opțiuni sunt reprezentate de valorificarea experienței și expertizei personalului din cadrul celor două autorități de management, precum și utilizarea expertizei acumulate la nivelul echipei responsabile de elaborarea programelor.**

Atribuirea rolului de autoritate de management Agențiilor pentru Dezvoltare Regională pentru gestionarea POR 2021-2027 se înscrie în procesul de descentralizare a gestiunii FEDR, la nivel regional.

Procesul de instituire a sistemelor de management și control

În scopul accelerării procesului de pregătire a sistemului de management și control, organismul de coordonare a pus la dispoziția structurilor desemnate principalele instrumente necesare instituirii sistemelor de management și control pentru programele gestionate, precum calendarul estimativ al

activităților necesare pregătirii SMC, un model cadru al planului de resurse umane pentru tranziția între cele două perioade de programare precum și lista atribuțiilor autorităților de management.

În mod particular, pentru instituirea SMC aferent POR 2021-2027, a fost agreat cu reprezentanții ADR și MF, un calendar de activități care ia în considerare particularitățile de gestionare.

Etape urmatoare pentru definitivarea SMC

- ✓ Stabilirea modalității de gestionare a POS și POTJ;
- ✓ Clarificarea tuturor provocărilor rămase legate de îndeplinirea rolului de autoritate de management de către ADR, organismele neguvernamentale, în vederea adoptării rapide a oricăror eventuale măsuri necesare pentru ca acestea să îndeplinească toate sarcinile autorității de management într-un mod eficient (inclusiv din perspectiva evaluării necesității oricăror măsuri pentru a asigura mecanismul de detectare și corectare a neregulilor în SMC pentru POR, ținând cont de faptul că ADR nu sunt organisme publice).